

Souhrnná teritoriální informace:

Gruzie

Velvyslanectví ČR v Tbilisi 1. 6. 2023 10:15

Gruzie, společně s Arménií a Ázerbájdžánem, leží v oblasti Jižního Kavkazu, na křižovatce západní Asie a východní Evropy. Gruzie je parlamentní demokracií, v jejímž čele stojí prezident. Výkonná moc je v rukou vlády, v jejímž čele stojí předseda vlády jmenovaný prezidentem. Orgánem zákonodárné moci je jednokomorový parlament, poslanci jsou voleni na čtyřleté období na základě smíšeného volebního systému (120 poslanců voleno poměrným systémem a 30 většinovým systémem podle kandidátek politických stran a bloků v jednotlivých volebních okrscích). Na základě volební reformy by měli být v dalších parlamentních volbách (v roce 2024) již všichni poslanci voleni poměrným systémem. Přestože v posledních letech gruzínská vláda učinila některé zásadní reformní kroky v oblasti soudnictví, plné nezávislosti zatím dosaženo nebylo. Soudy se těší nedůvěře občanů a soudní systém je ve všeobecném povědomí vnímán jako úzká skupina vlivných soudců, označovaná termínem „klan“. K národním prioritám země patří plná integrace do EU a NATO, což má Gruzie zakotveno v Ústavě. Od války v roce 2008 Ruská federace okupuje 20 % celkového území Gruzie (regiony Abcházie a Cchinvali/Jižní Osetie).

Přestože je Gruzie náchylná na globální a regionální otřesy, díky rozsáhlým ekonomickým reformám je nyní relativně dobře fungující a stabilní tržní ekonomikou. V posledním hodnocení Světové banky „Ease of Doing Business“ z roku 2020 se umístila na 7. místě, v indexu ekonomické svobody Heritage Foundation z roku 2023 obsadila 32. místo (mezi Maďarskem a Severní Makedonií). Dle Světové banky jsou v Gruzii třetí nejnižší daňové sazby na světě. Kvůli nedostatku pracovních míst nadále více než 40 % obyvatelstva pracuje v málo výkonném zemědělství. Významným zdrojem příjmů jsou remitence a cestovní ruch. Gruzínský vývoz, který je relativně malý a nediverzifikovaný, podtrhuje neúplnou strukturální transformaci země. Třemi nejvýznamnějšími obchodními partnery Gruzie jsou Čína, Rusko a Turecko. Vysokou prioritou gruzínské vlády zůstává přilákání zahraničních investic, především do oblasti výroby, logistiky a outsourcingu obchodních procesů. Gruzie je čistým příjemcem rozvojové pomoci a prioritní zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Mezi obchodními partnery ČR dle objemu vzájemného obchodu se Gruzie od roku 2017 posunula z 67. místa na 56. v roce 2022. Díky trvale výrazně vyššímu českému vývozu je vzájemná bilance kladná. Příležitosti pro české firmy nabízí zdravotnictví, dopravní průmysl a infrastruktura, zemědělský a potravinářský průmysl a energetika.

Základní údaje	
Hlavní město	Tbilisi
Počet obyvatel	3,74 mil (k 1. 1. 2023)
Jazyk	gruzínština
Náboženství	pravoslaví
Státní zřízení	republika
Hlava státu	Salome Zourabišvili (Zourabishvili)
Hlava vlády	Irakli Garibašvili (Garibashvili)
Název měny	lari (GEL)
Cestování	
Časový posun	+2 hodiny (v zimě +3)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	PhDr. Petr Mikyska
Ekonomický úsek	Mgr. Jana Gašparíková
Konzulární úsek	Mgr. Juraj Fejér
CzechTrade	Ing. Štěpán Jílek
Czechinvest	ne
Ekonomika	2022
Nominální HDP (mld. USD)	24,94
Hospodářský růst (%)	10,10
Inflace (%)	9,80
Nezaměstnanost (%)	17,30

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Gruzie (gruzínsky Sakartvelo, anglicky Georgia)

Prezidentka: Salome Zurabišvili (od 16. 12. 2018)

Předseda vlády: Irakli Garibašvili (od 22. 2. 2021)

Složení vlády (k 31. 5. 2023):

- Ministryně kultury a sportu a místopředsedkyně vlády: Tea Culukiani
- Ministr ekonomiky a udržitelného rozvoje a místopředseda vlády: Levan Davitašvili (www.economy.gov.ge)
- Ministr zahraničních věcí: Ilija Darčiašvili (www.mfa.gov.ge)
- Ministr financí: Laša Chutsišvili (www.mof.ge)
- Ministr pro regionální rozvoj a infrastrukturu: Irakli Karseladze (www.mrdi.gov.ge)
- Ministr spravedlnosti: Rati Bregadze (www.justice.gov.ge)
- Ministr vnitra: Vachtang Gomelauri (www.police.ge)
- Ministr obrany: Džuanšer Burčuladze (www.mod.gov.ge)
- Ministr ochrany životního prostředí a zemědělství: Otar Šamugia (www.mepa.gov.ge)
- Ministr školství a vědy: Giorgi Amilachvari (www.mes.gov.ge)
- Ministr pro vnitřně vysídlené osoby z okupovaných území, práce, zdravotnictví a sociálních věcí: Zurab Azarašvili (www.moh.gov.ge)
- Státní ministryně pro usmíření a občanskou rovnost ministr: Tea Achvlediani (www.smr.gov.ge)

Politické tendence: Vítězstvím politické strany Gruzínský sen (GD) miliardáře B. Ivanišviliho v parlamentních volbách v roce 2012 skončila devítiletá éra prezidenta M. Saakašviliho. GD získal většinu i v parlamentních volbách 2016 a 2020. Přestože se díky novelizaci volebního zákona poprvé dostaly do parlamentu ve větším počtu opoziční strany, převaha poslanců vládní strany neumožnila větší zapojení opozice do legislativní činnosti a nedošlo ke konstruktivnímu politickému dialogu. Vládní strana si udržela svoji dominanci i na lokální úrovni, když v komunálních volbách v říjnu 2021 zvítězila ve všech velkých samosprávných městech a až na jednu výjimku i ve všech obcích. Vnitropolitická situace v Gruzii zůstává napjatá díky polarizaci politické scény. Destabilizující účinek má zhoršující se zdravotní stav uvězněného (od října 2021) bývalého prezidenta M. Saakašviliho a věznění ředitele kritické televize N. Gvaramii (od května 2022).

Od posledních parlamentních voleb je viditelná tendence vlády omezovat nezávislost státních institucí a posilovat svůj vliv a moc. Autoritativní tendence ještě posílily po zahájení ruské agrese na Ukrajině v únoru 2022. V očekávání dalších parlamentních voleb v roce 2024 se vládní strana pokusila omezit prostor pro nevládní organizace a média prosazením Zákona o transparentnosti zahraničního vlivu (březen 2023), od čehož ustoupila až pod tlakem masových demonstrací. Snaha o kontrolu nevládních organizací a médií nicméně v jiných formách pokračuje

Po vypuknutí ruské agrese na Ukrajině gruzínská vláda ústy premiéra opakovaně odmítla připojení se k západním sankcím vůči Rusku z důvodu zajištění bezpečnosti země a kvůli ekonomické závislosti na Rusku. Nicméně záhy přistoupila k finančním sankcím, na mezinárodních fórech opakovaně vyjádřila podporu a solidaritu Ukrajině, poskytla jí skromnou humanitární pomoc a nadále na svém území v omezené míře poskytovala asistenci ukrajinským uprchlíkům. Gruzínská vláda opakovaně deklarovala, že neumožní jakékoliv obcházení sankcí, nicméně nárůst obchodní výměny s Ruskem a objem tranzitující nákladní dopravy budil nedůvěru. Od června 2022 dominovala domácí scéně diskuze o (ne)plnění 12 podmínek, kterými EK podmínila udělení kandidátského statusu Gruzii společně s udělením evropské perspektivy v návaznosti na podání přihlášky do EU.

1.2 Zahraniční politika země

Gruzie je jednou ze šesti zemí Východního partnerství (společně s Ukrajinou, Moldavskem, Běloruskem, Ázerbájdžánem a Arménií) a jednou ze zemí Asociačního tria (společně s Ukrajinou a Moldavskem) usilujícího o integraci do EU. Pod tlakem vývoje událostí v důsledku zahájení ruské agrese na Ukrajině Gruzie společně s Moldavskem požádala v březnu 2022 o přijetí do EU a v květnu 2022 odevzdala vyplněný předvstupní dotazník. V červnu 2022 Evropská komise přiznala Gruzii evropskou perspektivu a udělení kandidátského statusu podmínila splněním 12 doporučení v politické oblasti (viz kapitola 1.1).

Na jedné straně gruzínská vláda a parlament zahájily kroky vedoucí k naplnění 12 podmínek, představitelé vládnoucí strany intenzivně lobbovali u svých západních partnerů za udělení kandidátského statusu a deklarovali prozápadní, evropské a euroatlantické směřování zahraniční politiky. Na druhé straně neváhali obviňovat západní partnery ze snahy zavléct Gruzii do války (narrativ o otevření druhé fronty) a pokračovali v pragmatické politice sbližování se sousedním Ruskem (nárůst obchodní výměny, obnovení letů mezi Gruzii a Ruskem, zrušení vízové povinnosti pro občany Gruzie ze strany Ruska), jejímž výsledkem byl i v roce 2022 dvouciferný ekonomický růst, ale za cenu stále větší ekonomické závislosti na severním sousedovi.

Kromě integrace do EU Gruzie věnuje zvýšenou pozornost regionální spolupráci se sousedními zeměmi Ázerbájdžánem a Arménií v zájmu zajištění stability v regionu, významným partnerem je také sousední Turecko. Gruzie také klade důraz na hospodářskou spolupráci s partnery ze Střední Asie, diverzifikaci trhů a lákání dalších zahraničních investic (především ze zemí Blízkého východu). V neposlední řadě se snaží posílit spolupráci s Čínou, s níž jako první země regionu podepsala v květnu 2017 dohodu o volném obchodu.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel, hustota, podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 3,74 mil. obyvatel (k 1. 1. 2023; 5,443 mil. v r. 1989); 65,2 obyvatel/km².

Národnostní složení: Gruzíni (86,8 %), Azeři (6,3 %), Arméni (4,5 %), Rusové (0,7 %), Osetinci (0,4 %), Ukrajinci (0,2 %) a další.

Náboženství: Pravoslaví – 83,4 % obyvatelstva (zejména gruzínská ortodoxní církev), Islám - 10,7 % (zejména v Adžárii, Azeři), Arménská apoštolská církev (2,9 %), římskokatolická církev (0,5 %), Svědci Jehovovi (0,3 %) a další.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky: gruzínština, v Abcházii podle Ústavy Gruzie i abcházština. K ostatním nejčastěji používaným jazykům patří ruština a angličtina.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Gruzie je jednou z mála zemí, které dokázaly vydělat na ruské agresi proti Ukrajině a jejichž ekonomika rostla i v roce 2022 dvouciferným tempem. Hlavním důvodem byla vstřícná vládní politika a flexibilita podnikatelského sektoru. V roce 2022 došlo k růstu HDP o 10,1 %, zahraničního obchodu o 33,7 %, zahraničních investic o 61 % a příjmů z cestovního ruchu o 182 %. Remitence, které v roce 2021 tvořily 14,2 % HDP Gruzie, vzrostly o 86 %. Průměrná míra inflace v roce 2022 dosáhla 11,9 %. Nejrychleji rostoucími sektory byla doprava a skladování, informace a komunikace, energetika a stavebnictví. Ekonomický růst byl stimulován domácí spotřebou, která rostla díky přílivu ruských občanů a postupnému oživení cestovního ruchu. Příliv ruského kapitálu vedl k posílení místní měny lari (GEL). Euro oslabilo o 18 % a USD o 13 %. Zahraniční obchod dosáhl v roce 2022 historické úrovně (19,18 mld. USD) a došlo k dalšímu prohloubení obchodního deficitu (- 7,99 mld. USD). Nejvýznamnějšími vývozními destinacemi Gruzie v roce 2022 byly Čína, Ázerbájdžán a Rusko a největší podíl domácího vývozu tvořily měděné rudy a koncentráty, automobily a slitiny železa. Významnou a tradiční zemědělskou vývozní komoditou je víno. Největšími dovozci do Gruzie byly v roce 2022 Turecko, Rusko a Čína a nejvýznamnějšími komoditami byly automobily, ropa a měděné rudy a koncentráty. Objem přímých zahraničních investic v roce 2022 dosáhl 2 mld. USD (meziroční nárůst o 61 %).

Podle prognózy IMF ekonomika Gruzie v letech 2023-2027 poroste v průměru o 5 % ročně. V roce 2023 vláda plánuje představení plánu rozvoje mezinárodního letiště Tbilisi, včetně rozvoje nového terminálu a infrastruktury letišť, obnovu výstavby hlubokomořského přístavu Anaklia a zahájení první etapy historického projektu černomořského podvodního elektrického kabelu spojujícího region jižního Kavkazu s jihovýchodní Evropou. V roce 2023 by také měly být uvedeny do provozu elektrárny o výkonu 105 MW. Agentura „Enterprise Georgia“ plánuje v roce 2023 finančně podpořit 7 550 podnikatelských iniciativ a vytvoření 20 000 nových pracovních míst.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-6,80	10,50	10,10	6,00	5,00
HDP/obyv. (USD/PPP)	14 731,20	17 013,60	19 440,00	20 940,00	23 200,00
Inflace (%)	5,20	9,60	11,90	3,00	3,00
Nezaměstnanost (%)	18,50	20,60	17,30	17,00	16,50
Export zboží (mld. USD)	3,34	4,24	5,59	5,90	6,30
Import zboží (mld. USD)	8,05	10,10	13,59	13,80	14,20
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-4,70	-5,86	-7,99	-7,90	-7,90
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	3,77	3,76	3,74	3,73	3,72
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD, Geostat, NBG

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Očekávaný schodek rozpočtu v roce 2023 je 2,8 %, což je v souladu s 3% hranicí rozpočtového schodku stanovenou zákonem o hospodářské svobodě. Státní rozpočet na rok 2023 počítá s výdaji ve výši 21,9 mld. GEL (cca 7,8 mld. EUR), přičemž vláda při jeho sestavování počítala s hospodářským růstem 5 % a předpokládanými příjmy z daní 16,3 mld. GEL (cca 5,8 mld. EUR). Jedná se o meziroční nárůst státního rozpočtu o 2,7 mld. GEL (cca 1 mld. EUR)

Na základě státního rozpočtu na rok 2023 dosáhne do konce roku veřejný dluh 31,0 mld. GEL (cca 11,2 mld. EUR), což znamená 38,9 % HDP a meziroční pokles o 3,9 %. Z toho 25,0 mld. GEL (cca 9 mld. EUR) případně na zahraniční dluh a 6,0 mld. GEL (cca 2,2 mld. EUR)

na domácí dluh. Gruzínská vláda obdrží v roce 2023 rozpočtovou podporu od MMF (cca 0,25 mld. EUR). V roce 2023 gruzínská vláda vydá rekordně vysokou částku na úhradu úroků. Celkem vláda vydá na zahraniční dluh 1,65 mld. GEL, což je o 380 mil. GEL více než v roce 2021, z čehož 1,17 mld. bude převedeno na jistinu dluhu a 480 mil. bude použito na úroky. Díky výraznému ekonomickému růstu se již v roce 2022 gruzínské vládě podařilo snížit dluh vůči HDP z předpokládaných 51,1 % na 42,8 % a v letošním roce se předpokládá další snížení pod hranici 40 %. Přičemž ještě v roce 2020 zahraniční dluh přesahoval 60 % HDP.

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,10
Veřejný dluh (% HDP)	42,80
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,23
Daně	2023
PO	15 %
FO	20 %
DPH	18 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém je jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví v Gruzii. Po krizi v letech 2008-09 se podařilo bankovní sektor stabilizovat díky podpoře mezinárodních finančních institucí a konzervativní politice Národní banky Gruzie (NBG). Její status je definován Ústavou Gruzie a jejím hlavním cílem je zajistit cenovou stabilitu. Ve své současné podobě NBG existuje od roku 1991 a podle ústavy je ve své činnosti nezávislá. Práva a povinnosti NBG jako centrální banky, zásady její činnosti a záruka její nezávislosti jsou definovány v Organickém zákoně Gruzie o NBG. Bohužel snaha vlády Gruzínského snu získat kontrolu nad všemi státními institucemi se nevyhnula ani NBG. V únoru 2023, těsně před skončením funkčního období guvernéra, prošla ve zrychlené proceduře parlamentem novela Organického zákona o NBG, která ohrozila nezávislost centrální banky. Prezidentka zákon vetovala a poslanci jej k opětovnému schválení zatím nepředložili.

K 12. 4. 2023 na gruzínském trhu působilo 15 komerčních bank, které nabízejí své služby jak občanům, tak firmám. Počet komerčních bank v Gruzii se zvýšil z 14 na 15 poté, co v listopadu 2022 získala licenci JSC Paysera Bank Georgia (100% litevská kapitálová společnost).

Nejvýznamnější banky:

TBC Bank – největší banka s největším počtem poboček po celé zemi; vlastněná 2 gruzínskými občany (Mamuka Chazaradze 10,25 %; Badri Džaparidze 5,99 %), EBRD (8,03 %) a mezinárodními korporacemi;

Bank of Georgia – druhá nejvýznamnější banka s největší sítí poboček vlastněná gruzínskými občany a zahraničními partnery;

Liberty Bank – vlastněná gruzínským (Irakli Otar Rukhadze 30,40%), britským (Benjamin Albert Marson 30,39%) a ruským občanem (Igor Alekseev 30,39%);

BasisBank - čínská banka.

K 12. 4. 2023 byl nebankovní sektor v Gruzii zastoupen 35 mikrofinančními organizacemi, 334 subjekty poskytujícími půjčky, 700 směnárny a 1 družstevní záložnou. Celkem aktiva nebankovního finančního sektoru činila přibližně 2,5 mld. GEL (cca 900 mil. EUR).

2.4 Daňový systém

S cílem zlepšit investiční a obchodní prostředí v Gruzii vláda zavedla mezi lety 2004 a 2008 nový daňový systém. Implementovala liberální ekonomické zákonodárství a výrazně snížila počet daní z 21 na aktuálních 6. Neplatí se daň z dědictví, převodu majetku, sociální daň atp. Podle organického zákona o referendu musí být jakékoliv zvýšení daní schváleno referendem.

V Gruzii se vybírají tyto daně:

- 1 Daň z příjmů právnických osob: 15 %
- 1 Daň z příjmů fyzických osob: 20 %
- 1 Daň z přidané hodnoty: 18 %
- 1 Spotřební daň: tabákové výrobky, alkohol, pohonné hmoty a osobní motorová vozidla (různé sazby)
- 1 Clo: 0 %, 5 %, 12 % (většina dovozních tarifů byla zcela zrušena, navíc neexistují žádné množství kvóty na dovoz ani vývoz)
- 1 Dividendy jsou daněny 5 %

Zdroj: www.rs.ge

Gruzie má v současnosti uzavřeny dohody o zamezení dvojího zdanění se 45 zeměmi. Dohoda o zamezení dvojího zdanění s ČR vstoupila v platnost 4. 5. 2007. Aktuální informace týkající se daňového systému je možné nalézt na webu Daňového úřadu (www.rs.ge).

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemná obchodní výměna s Gruzii zaznamenala v roce 2022 nárůst o 73,4 %, přičemž český vývoz do Gruzie se zvýšil o 87,6 % a dovoz z Gruzie o 20,4 %. Z dostupných statistických údajů za leden až březen 2023 je patrný pokračující vzestupný trend. Nejvýznamnější vývozní komoditou z ČR jsou mobilní telefony, z Gruzie se do ČR dováží oděvy, ovoce a ořechy.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z ČR (mld. CZK)	2,06	2,20	1,90	2,28	4,10
Export do ČR (mld. CZK)	0,50	0,60	0,70	0,62	0,08
Saldo s ČR (mld. CZK)	-1,53	-1,57	-1,19	-1,66	-3,38

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	1 186,28	29,00
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	579,81	14,00
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	541,45	13,00
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	129,05	3,00
553	Voňavky, přípravky kosmetické a toaletní (bez mýdel)	128,77	3,00

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
845	Součásti oděvní z materiálu textilního i pletené ap.	249,27	34,61
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	109,05	15,14
684	Hliník	45,91	6,37
562	Hnojiva umělá (ne hnojiva strojená surová)	39,68	5,51
658	Výrobky hotové z materiálů textilních j. n.	36,93	5,13

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

EU je největším obchodním partnerem Gruzie, pokud ji vnímáme jako bilaterálního partnera. Pokud se na EU podíváme jako na skupinu států (jako Geostat), získáme poněkud jiný obrázek: vývoz Gruzie do EU v roce 2022 činil 15,4 % celkového objemu, zatímco vývoz do zemí SNS 48,2 %; dovoz z EU tvořil 22,7 % a ze zemí SNS 27,6 %.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	2 045,30	2 011,50	1 587,20	2 045,30	3 225,90
Export do EU (mil. EUR)	N/A	N/A	N/A	N/A	1 017,10
Saldo s EU (mil. EUR)	1 411,60	1 356,50	824,60	1 235,10	-2 208,80

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Nejvýznamnějšími vývozními a dovozními partnery Gruzie jsou dlouhodobě mimoevropské země Turecko, Rusko a Čína.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	807,30	1 189,60	1 226,20	1 771,10	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	7 131,90	7 254,80	6 082,00	7 786,10	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	6 324,60	6 065,20	4 855,80	6 015,00	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Existuje několik důvodů, proč investovat v Gruzii - geografická poloha, přírodní zdroje, snadnost podnikání, nízké daně, rostoucí ekonomika, kvalifikovaná a konkurenceschopná pracovní síla, vládní stimulační programy a dohody o volném obchodu. Kromě toho je země na předních místech v mezinárodních žebříčcích díky své hospodářské politice.

V roce 2022 dosáhly přímé zahraniční investice v Gruzii 2 mld. USD, což je meziroční nárůst o 61 %. Největší podíl PZI byl alokovan do finančnictví a pojišťovnictví (526 mil. USD), nemovitostí (407 mil. USD), vodovodů a kanalizací (197 mil. USD), umění a zábavního průmyslu (173 mil. USD) a energetiky (149 mil. USD). Nejvýznamnějšími investory byly Spojené království (21 %), Španělsko (18 %), USA (8 %), Nizozemsko (7 %) a Irsko (6 %).

V roce 2022 činily PZI alokované z České republiky do Gruzie 86 mil. USD. Hlavními sektory byly energetika, nemovitosti, obchod, doprava a výroba. Nejvýznamnějším českým investorem v Gruzii je firma Energo-Pro. Kromě energetiky nabízí potenciálně zajímavé investiční příležitosti trh s nemovitostmi, zpracovatelský průmysl, zemědělství a zvláštní finanční zóny.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Gruzie dne 27. června 2014 v Bruselu podepsala s EU Asociační dohodu, jejíž součástí je Dohoda o hluboké a komplexní zóně volného obchodu (DCFTA), která vstoupila v platnost 1. července 2016. Od tohoto data není vývoz gruzínských výrobků na trhy EU zatížen žádnými cly a gruzínské výrobky musí splňovat evropské standardy. Proces nastavení odpovídajících standardů místních firem stále probíhá. Přestože objem vzájemného obchodu od roku 2016 roste, podíl EU na gruzínském vývozu i dovozu od roku 2016 setrvale klesá. Za úspěch lze považovat splnění přísných podmínek vývozu medu a ryb do EU. Ve snaze urychlit eurointegrační reformní procesy gruzínská vláda v únoru 2019 představila rozsáhlý dokument „Roadmap2EU“.

Smlouvy s ČR

K nejdůležitějším smlouvám a dohodám, které pomáhají rozvoji obchodních vztahů ČR s Gruzii, patří smlouva o zamezení dvojímu zdanění a dohoda o podpoře a ochraně investic. V roce 2013 byla podepsána dohoda o ekonomické spolupráci.

Vybrané smlouvy: ·

- 1 Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Gruzie o spolupráci ve vojenské oblasti, Praha, 18.05.1999. Vstup v platnost: 24.09.2001 ·
- 1 Smlouva mezi vládou České republiky a orgánem výkonné moci Gruzie o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, Tbilisi, 23.05.2006. Vstup v platnost: 04.05.2007 ·
- 1 Smlouva mezi Českou republikou a Gruzii o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací Praha, 22.01.2009, Vstup v platnost: 16.10.2009 ·
- 1 Dohoda mezi Českou republikou a Gruzii o podpoře a vzájemné ochraně investic, Tbilisi, 29.08.2009. Vstup v platnost: 13.03.2011 ·
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Gruzie o leteckých službách, Tbilisi, 08.11.2010. Vstup v platnost: 28.11.2011 ·
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Gruzie o hospodářské a průmyslové spolupráci, Tbilisi, 10.04.2013. Vstup v platnost: 01.10.2013.

3.4 Rozvojová spolupráce

Gruzie je čistý příjemce rozvojové pomoci a patří mezi vyšší středně příjmové země. Do Gruzie proudí značná rozvojová pomoc od Světové banky, Evropské investiční banky (EIB), Asijské rozvojové banky (ADB), Evropské banky pro rekonstrukci a rozvoj (EBRD), Mezinárodního měnového fondu (IMF), EU, USA a dalších bilaterálních dárců.

V systému rozvojové spolupráce (ZRS) ČR je Gruzie jednou ze šesti prioritních zemí. Počínaje rokem 2018 upravuje aktivity ZRS ČR v Gruzii Program dvoustranné rozvojové spolupráce platný do roku 2023. Od roku 2024 bude platit nový program na období 2024 – 2030. ČR v Gruzii podporuje zejména inkluzivní sociální rozvoj všech skupin obyvatelstva, zemědělství a udržitelný rozvoj venkova, ochranu krajiny, potravinovou soběstačnost a řádnou správu věcí veřejných. V roce 2022 byly v Gruzii v rámci české rozvojové spolupráce realizovány projekty v celkové hodnotě téměř 70 mil. CZK. České firmy mohou pro svůj vstup na gruzínský trh využít program Záruka ZRS, díky němuž získají záruky za úvěr k financování investic se zřetelným a udržitelným rozvojovým dopadem (např. vznik pracovních míst, zavedení environmentálně šetrnější technologie atp.).

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Vzhledem k tomu že Gruzie je rozvojovou ekonomikou, dováží převážné množství technologií, strojírenského zařízení a materiálů nutných pro ekonomický rozvoj. To platí jak v oblasti zemědělské výroby a potravinářství, tak v rámci modernizace infrastruktury a budování energetických kapacit. Mezi priority gruzínské vlády patří modernizace zdravotnických zařízení a řešení problematiky nakládání s odpady. Ekonomický rozvoj a zvyšování životní úrovně gruzínskému obyvatelstvu zvyšuje poptávku po spotřebním zboží včetně sportovního vybavení a oblečení.

► Zemědělství a potravinářství

Gruzínská vláda pokračuje ve svém úsilí zvýšit zemědělskou výrobu, tím snížit závislost na dovozu a současně posílit vývoz vlastních zemědělských výrobků. V roce 2022 dosáhla státní podpora zemědělského sektoru téměř 1,5 mld. Kč, v roce 2023 je plánováno zvýšení o 16 % na 1,7 mld. Kč. Roste poptávka po chladírenských skladech, zpracovatelských linkách, obalech i zemědělské technice. Nadále přetrvává poptávka po krmných směsích, konzervovaném masu, uzeninách, sladu a chmelu, ztužených rostlinných tucích a oleji.

► Zdravotnictví a farmacie

Zdravotnictví patří mezi priority gruzínské vlády, která každoročně vydá na zdravotnické programy v průměru 12,5 mld. Kč. Od roku 2025 budou muset všechna zdravotnická zařízení splňovat mezinárodní standardy, aby se mohla zapojit do schématu univerzálního financování zdravotní péče, což předpokládá modernizaci nemocnic a klinik. V letošním roce vláda mimo jiné plánuje výstavbu nové Republikánské nemocnice v Tbilisi s plánovanou kapacitou 500 lůžek. V současné době je v Gruzii poskytováno pouze 15 % lékařských služeb státními nemocnicemi a 85 % soukromým sektorem.

► Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura je jednou z nejrychleji rostoucích oblastí v Gruzii, v roce 2022 činila 6,9 % HDP. Od zahájení ruské agrese na Ukrajině roste význam Gruzie jako dopravního uzlu, zvýšil se objem silniční, železniční i námořní dopravy. Gruzínská vláda proto hodlá budovat logistická centra a je připravena v počáteční fázi rozvoje vystupovat nejen jako partner v rámci projektů PPP, ale dlouhodobě provoz těchto center podporovat. Prioritou velkých měst zůstává zlepšení dopravní infrastruktury prostřednictvím investic do ekologických dopravních prostředků a chytrých řešení.

► Energetika

V současnosti pokračuje rozvoj energetického sektoru Gruzie a v různých fázích přípravy či realizace je 202 projektů obnovitelných zdrojů energie (153 vodních, 18 větrných a 31 solárních elektráren). Jejich hlavním cílem je efektivně využít obrovský potenciál, který Gruzie v oblasti obnovitelné energie nabízí, zvýšit objem výroby elektřiny a dosáhnout energetické soběstačnosti. Vláda se proto aktivně snaží přilákat do výroby zelené energie investory. V únoru 2023 spustila nový model financování, kdy dosavadní smlouvy o dodávce elektřiny (PPA) nahradí rozdílové smlouvy (CFD). Toto schéma zahrnuje podporu ze strany vlády po dobu 15 let od uvedení obnovitelného zdroje energie do provozu.

► Cestovní ruch, lázeňství, volný čas

Zábava a volný čas patří mezi nejrychleji se rozvíjející odvětví, které v roce 2022 dosáhlo 4,3 % HDP Gruzie. Se zvyšující se životní úrovní se mění životní návyky obyvatel Gruzie, čím dál více se jich zajímá o sport a utrácí peníze za zábavu a volný čas. V posledních letech proto roste objem dovozu jízdních kol, sportovního oblečení, vybavení pro lyžování i další sporty. V roce 2022 dosáhl dovoz sportovního oblečení rekordních 256 mil. Kč, k čemu přispěl i rostoucí počet zahraničních turistů. Přesto je počet obchodů nabízejících kvalitní sportovní zboží stále nedostatečný a sortiment omezený.

► Voda a životní prostředí

Nakládání s odpady v Gruzii zůstává velkou výzvou. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků, financí a chybějící systém řízení mají za následek neefektivní nakládání s odpady, pokračující znečištění životního prostředí a nárůst zdravotních rizik pro obyvatele. Vláda proto vyčlenila pro rok 2023 téměř 575 mil. Kč na nakládání s pevným odpadem a ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi připravuje plán výstavby nových skládek, sanací starých a zajištění potřebného vybavení a technologií pro města a obce.

Podrobné informace naleznete v Mapě oborových příležitostí Gruzie na BusinessInfo.cz (www.businessinfo.cz/mop).

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Gruzínská obchodní kultura je znatelně méně formální než v jiných zemích a Gruzíni jsou známi svojí přívětivostí a pohostinností, což činí obchodní jednání snazší. Nicméně Gruzie má některá specifika (vnímání času, stolování), která mohou být pro evropské partnery překvapivá.

4.2 Oslovení

Gruzíni při komunikaci velmi často používají oslovení „pane/paní + křestní jméno“, a to i u osob, které osobně neznají, např. při telefonování, stejně jako vůči výše postaveným osobám.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace a čas schůzky /kancelář, restaurace; oběd, večeře/, vizitky, dárky atd.)?

Přestože se vlivem pandemie gruzínská společnost včetně podnikatelů velmi rychle přeorientovala na virtuální schůzky, **osobní jednání** je v Gruzii stále důležité a vítané. Gruzínského partnera je možné kontaktovat telefonicky či e-mailem, pokud budete telefonovat, je třeba mít na paměti časový posun (+2 hod v létě, +3 v zimě) a nevolat před 10. hod. Schůzky obvykle probíhají v kanceláři. Při příjezdu a odchodu si s každým potřese rukou (v pandemické době se používá ťuknutí pěstí pravé ruky). Osoba s vyšším statutem by měla zahájit podání ruky. Je slušné čekat, až žena nabídne ruku. Vizitky se vyměňují bez jakéhokoli formálního rituálu. Gruzíni přivítají, budete-li mít vizitku i v gruzínštině. Na vizitkách se běžně používají akademické tituly. V Gruzii partneri ocení dárek českého původu (Becherovka, pivo, bižuterie, sklo...). Dárky se mohou, či nemusí rozbalovat.

Úspěšné jednání může být završeno **tradiční gruzínskou večeří „suprou“**, v restauraci či doma. Gruzíni jsou pohostinným národem, jsou velkými gurmány a i přes ekonomické problémy dodržují tradici stolování, kterou mj. utužují rodinné, přátelské či partnerské vztahy. Ke stolování patří také bohaté pití alkoholu, které je doprovázeno pronášením přípitků. Pokud je společnost u stolu větší než 2-3 lidé, jeden ze stolovníků je „tamada“, který stůl „vede“. Gruzíni velmi ocení, pokud cizinec dokáže pronášet nápadité přípitky (nejen pouhé „na zdraví“). Na rozdíl od evropských zvyklostí se však při stolování nepopíjí během večera volně, nýbrž právě jen po přednesení přípitku. Při přípitech se sedí, pouze u přípitku na ženy povstanou přítomní muži (ženy sedí) a při přípitku na přátelství národů povstanou všichni. Pronášet přípitek pivem nebo nealkoholickým nápojem je nevhodné.

Načasování jednání

Pracovní doba v Gruzii začíná později než v Čechách, schůzky je poroto dobré plánovat **nejdříve v 10 hod.**, odpolední a podvečerní doba je nejvhodnější. S výjimkou státních svátků a hlavních křesťanských svátků je možné schůzku domluvit na kterýkoliv den pracovního týdne, výjimečně i během víkendu.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Zástupci menších firem mohou přijít na jednání zcela nepřipraveni. Schůzky mohou být přerušovány a gruzínští partneři se mohou během jednání věnovat dalším záležitostem, což není třeba vnímat jako nedostatek respektu, ale pouze zvyk řešit více věcí v jeden okamžik. Jednání obvykle **trvají poměrně dlouho**, je třeba se obrnit časem a trpělivostí. Někteří obchodníci proto mohou překvapit snahou dospět k dohodě během prvního dne.

Jací jsou gruzínští obchodníci?

Schopnosti gruzínských obchodníků nevyplývají z jejich národní příslušnosti, ale spíše věku, vzdělání a oboru. Starší generace je někdy méně flexibilní a její přístup může připomínat obchodní jednání z dob SSSR. Mladší generace mnohdy strávila část života v Evropě či USA a odtud si přinesla i obchodní návyky.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Gruzínští občané jsou z velké většiny praktikující pravoslavní křesťané, je proto vhodné **respektovat významné pravoslavné svátky** (Vánoce, Velikonoce, Epifany 19. 1., Giorgoba 23. 11.). Jinak náboženství vliv na obchodní jednání nemá. Asijským prvkem gruzínské společnosti je volné vnímání času a mnohem volnější dodržování termínů. Tak jako v jiných malých zemích platí, že se zde lidé vzájemně znají, což může ztěžovat jednání s konkurencí, ale napomáhat při jednání s různými úřady.

Jak nakládají gruzínští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání?

Čas není pro Gruzíny obecně důležitý, je třeba počítat s **nedochvilností** a vyzbrojit se trpělivostí při komunikaci e-mailem (odpověď může dorazit až za několik dní). V takovém případě je možné zavolat, upozornit na odeslaný e-mail, vysvětlit naléhavost věci a požádat o rychlou odpověď.

Jak nakládají gruzínští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Gruzíni jsou emotivní, jsou orientovaní na vztahy a emoce mohou převládnout nad fakty. Gruzíni se nebojí vyjádřit své emoce, i ty negativní. Nenechte se překvapit, když obchodníci dávají najevo vztek nebo extrémní zklamání a při diskuzi zvýší hlas či gestikulují. Přímý oční kontakt vyjadřuje důvěru, proto je dobré se při jednání dívat do očí. Pohled jinam nebo přerušovaný oční kontakt mohou být nesprávně interpretovány. Není vždy nutné sdělovat úplně celou pravdu, pokud je to pravda nemilá. Někdy je třeba také počítat s tím, že se dočkáte kladné odpovědi jen proto, aby se obchodní vztah posunul.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země?

Přestože na území Gruzie žijí příslušníci různých etnických (Megrelové, Svanetové, Tušové, Pšovové atd.) a národnostních (Arméni, Azeři) skupin, etnicita či národnost nemá výrazný vliv na obchodní jednání.

Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol?

Velmi často gruzínští partneři s hrdostí nabízejí místní víno.

Jak se obléci na pracovní jednání?

Běžně jako v Česku s přihlédnutím k počasí (v Tbilisi mírná zima a teplejší léto). V případě větších společností lze očekávat formální oblečení, u menších společností spíše smart casual.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

V Gruzii neplatí žádná obecná pravidla pro jednací tým, záleží na velikosti společnosti. Je třeba pouze mít na paměti, že zásadní rozhodnutí činí vedení společnosti, proto je dobré vést rozhodující jednání na co nejvyšší úrovni. Jednání by měl vést nejvýše postavený představitel, ostatní většinou pouze doplňují detaily.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

Pozvání domů obvykle přichází až ve chvíli, kdy je mezi partnery navázán důvěrný, přátelský vztah. Při pozvání domů je vhodné přinést malou pozornost (sladkosti, alkohol). Běžnější je pozvání do restaurace na velkou večeři či recepci s gruzínskými specialitami.

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka?

Ano, pokud nehovoříte gruzínsky, ani žádným z cizích jazyků, které ovládá gruzínský partner.

Jak je to s jazykovou vybaveností?

V Gruzii je poměrně rozšířená znalost angličtiny u mladší generace a ruštiny u starší generace.

Existují nějaká komunikační tabu?

Pokud sami nejste věřící, je lepší se vyhnout diskuzím o víře a náboženství. Obezřetnost je třeba také při hodnocení jednoho z nejznámějších Gruzínů Stalina. Ne všichni jsou ochotní přijímat známá fakta a negativní hodnocení, jak je známe v Čechách. Vzhledem k zakořeněnému respektu k tradičním hodnotám je také lepší vyhnout se diskuzi o LGBT.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)?

Osobní jednání je v Gruzii stále velmi důležité, nicméně vlivem pandemie si téměř všichni zvykli na komunikaci emaily, mobilními aplikacemi (Viber, WhatsApp, Messenger) či prostřednictvím virtuálních platforem (Zoom, MStTeams).

4.5 Doporučení

Je dobré mít stále na paměti, že navzdory euro-atlantickým ambicím se Gruzie geograficky nachází v Asii, po dlouhou dobu byla součástí SSSR a její transformace byla mnohem bouřlivější a náročnější než ta česká. Poté vás může Gruzie překvapit již jen mile. A ač jsou založení firmy či vstup na gruzínský trh snadné, je to teprve začátek, to náročnější vás teprve čeká. Proto je dobré obrátit se v případě zájmu o gruzínský trh nejen na zastupitelský úřad či kancelář CzechTrade, ale také na české či jiné zahraniční podnikatele, kteří mají s gruzínským trhem vlastní zkušenosti. I za tímto účelem Velvyslanectví ČR v Tbilisi iniciovalo v březnu 2021 vznik Platformy českých podnikatelů, která je neformálním sdružením nejen českých firem působících v Gruzii, ale také gruzínských podnikatelů uvádějících české výrobky na gruzínský trh či zastupujících české subjekty. Jejím posláním je výměna názorů, sdílení informací, znalostí, dovedností a zkušeností, posílení partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, zajištění větší pravidelnosti v kontaktech s českými institucemi, vytváření vazeb s gruzínskými partnery a posilování značky České republiky.

4.6 Státní svátky

Pevné státní svátky (dny volna)

- 1. – 2. ledna – Nový rok
- 7. ledna – pravoslavné Vánoce
- 19. ledna – Křest Páně, Epifanie
- 3. března – Den matek • 8. března – Den žen
- 9. dubna – Den smutku za padlé v boji za nezávislost/Den vítězství
- 9. května – Den vítězství ve Velké vlastenecké válce
- 12. května – Den sv. Ondřeje
- 26. května – Den nezávislosti (hlavní státní svátek)
- 28. srpna – Svátek Panny Marie (Mariamoba, Nanebevzetí)
- 14. října – Svetichovloba (svátek města Mchety, hlavního města Gruzie v raném středověku)
- 23. listopadu – Den sv. Jiří (Giorgi), patrona Gruzie (Giorgoba)

Pohyblivé svátky (dny volna):

Pravoslavné Velikonoce – Velký pátek, Velikonoční pondělí – datum se obvykle rozchází s katolickými Velikonoce, neboť výpočet probíhá podle juliánského kalendáře.

Svátečními dny, které nejsou dny volna, jsou církevní svátky, kterých je v Gruzii velké množství, včetně dnů svatých. Velkým svátkem je Tbilisoba (Den Tbilisi - v poslední neděli října). 14. ledna se slaví "Starý nový rok" podle juliánského kalendáře.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Vstup na gruzínský trh není jednoduchá záležitost a mnohdy nezávisí jen na kvalitě a ceně výrobku či služby. Soukromé distribuční společnosti se teprve rozvíjejí a zatím neexistují dostatečně spolehlivé a aktuální přehledy či katalogy místních distributorů a prodejních míst. Většina distributorů jsou spíše menší subjekty se zkušenostmi omezenými na velká města. Proto je nadále neúčinnějším nástrojem k proniknutí na trh založení místního zastoupení, které bude zboží prodávat přímo místním velko- a maloobchodníkům, případně je dobré mít zde místního partnera.

V poslední době se rozvíjí maloobchodní síť, v Tbilisi roste počet malých obchodů a supermarketů různých obchodních řetězců (Goodwill, Spar, Carrefour, Europroduct, AgroHub) jejichž zásobování je na slušné úrovni. Přestože během pandemie Covid-19 došlo mj. k omezení fungování obchodů, online prodej zboží je v Gruzii stále málo rozvinutý a internetových obchodů, tak jak je známe z ČR, je minimum.

Na dovážené zboží se vztahuje 18 % DPH. Na alkohol, etylalkohol, pneumatiky, cigarety, kaviár je dále vybírána spotřební daň ve výši mezi 5 a 100 %. Obě daně se vztahují na dovozní i domácí zboží. Od investičních agentur dostává Gruzie za svůj celní systém pozitivní hodnocení. K základním dovozním dokumentům patří celní deklarace, faktura a certifikát původu a další dokumenty prokazující kvalitu, bezpečnost a technické normy. Všechny farmaceutické, kosmetické, chemické, potravinářské výrobky musí mít nálepkou s gruzínským textem, alkohol a tabákové výrobky akcízní známku. Gruzínský celní zákoník je v souladu s evropskými standardy a zjednodušuje celní procedury za účelem maximálního zjednodušení procesu vývozu a dovozu. Do Gruzie je zakázáno dovážet výrobky ohrožující zdraví a bezpečnost včetně narkotik, pornografie a jaderného materiálu. Zbraně a munice musí mít licenci poskytnutou ministerstvem obrany či vnitra Gruzie. Gruzie neuplatňuje žádná množstevní omezení (kvóty, tarify). Neexistují vývozní cla a většina dovozních cel byla zrušena nebo radikálně snížena. Některé výrobky (léky, zbraně, výbušniny, radioaktivní látky, průmyslový odpad a některé zemědělské chemické látky) musí mít vývozní/dovozní licenci.

Informace týkající se celní problematiky jsou k dispozici na webu Daňového úřadu www.rs.ge

K prosazování českého zboží v Gruzii pomáhají mj. proexportní akce MZV ČR, MPO ČR, MZe ČR a MMR ČR nebo Hospodářské komory ČR. Podnikatelské mise pořádané Velvyslanectvím ČR v Tbilisi mají své nezastupitelné místo při rozvíjení regionální spolupráce, tj. při „otevírání dveří“ českým výrobcům a exportérům. Na počátku roku 2021 obnovila svoji činnost Česko-gruzínská obchodní komora (pí Nino Mchedlidze-CEO, mob: +420 724 88 00 99). Státní agentura pro podporu exportu CzechTrade otevřela dne 2. 5. 2022 svoji kancelář v Tbilisi v prostorách Velvyslanectví ČR. Její ředitel p. Štěpán Jílek (stepan.jilek@czechtrade.cz, mob: +995 595 51 21 87) poskytuje na základě konkrétních požadavků firem asistenční služby, konzultace v oblasti podnikání, založení firmy, případně provádí marketingový průzkum trhu, dále může vyhledat vhodné obchodní partnery a případně ověřit jejich zájem o nabízený produkt. CzechTrade se dále zaměřuje na ekonomickou prezentaci se státní podporou na vybraných výstavních akcích nezařazených do kategorie oficiálních účastí.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Díky zjednodušení daňového zákoníku a zákona o podnikání je v současnosti registrace obchodní činnosti jednoduchá a rychlá. Registraci společnosti provádí Národní agentura pro veřejný registr (NAPR) (www.napr.gov.ge), jejíž služby poskytují správní střediska, tzv. domy spravedlnosti a její oblastní pobočky. Pro registraci firmy musí potenciální zájemce nejprve zaplatit registrační poplatek, zaregistrovat společnost v podnikatelském rejstříku a získat identifikační číslo a osvědčení o státní a daňové registraci. Registrační poplatky jsou 100 GEL (kolem 40 USD) za běžnou registraci do druhého dne, 200 GEL (80 USD) za zrychlenou registraci v ten samý den a 1 GEL (bankovní poplatky). Poté si musí založit bankovní účet (zdarma). Pro registraci jsou nutné osobní informace o zakladateli a hlavních společnících, oblast podnikatelské činnosti a doklad o základním kapitálu. Ostatní dokumenty závisí na druhu společnosti. Entita se musí zaregistrovat u příslušného místního daňového úřadu. Poté je společnost zaregistrována do Jednotného registru podnikatelů, který vede odbor daní Ministerstva financí Gruzie (www.mof.gov.ge).

V Gruzii působí v mnoha sektorech společné podniky (joint ventures), např. ve výrobě a distribuce elektrické energie, bankovníctví, mlékárenském průmyslu, ropném průmyslu, pivovarnictví, stavebnictví atd. Registrují se jako akciové společnosti nebo s.r.o.

Zákon o zahraničních investicích zakazuje zahraniční investice do některých odvětví (výroba a zkoušky jaderných, chemických a bakteriologických zbraní, výroba omamných látek atd.). Dle Zákona o licencích z července 2005 je pro investování do určitých sektorů a aktivit nutný souhlas příslušné vládní agentury.

5.3 Marketing a komunikace

Podle zákona o reklamě musí být reklamy v gruzínštině. Obchodní značky v cizím jazyce musí být doprovázeny gruzínským textem. Reklamy v určitých odvětvích (farmaceutické výrobky, zbraně) musí mít povolení příslušného ministerstva. Reklama se stala nedílnou součástí obchodování v Gruzii. Je běžná v televizi, rozhlasu i v tisku. Ve velkých městech jsou rozšířené také velkoplošné poutače na budovách a v dopravních prostředcích. Reklamu je možné zadat prostřednictvím reklamní agentury stejně jako přímým kontaktem s reklamním oddělením příslušného média.

V Gruzii nyní vysílá jeden veřejnoprávní kanál (První kanál) a stovka soukromých TV společností. Jen některé z nich vysílají na celém území (První kanál, Rustavi2, Imedi, Pirveli, Formula), některé mají regionální charakter (Adžara TV) nebo jsou přístupné prostřednictvím kabelového vysílání. K nejznámějším deníkům patří Resonanci, Akhali Taoba, 24 Saati/24 Hours (GJ a AJ), Sakartvelos Respublika, The Georgian Times (AJ), The Messenger (AJ), Georgia Today (AJ). K periodikům patří The Georgian Business Week (AJ, RJ). Americká obchodní komora v Gruzii vydává čtvrtletník AmCham News. V Gruzii je velmi oblíbený a hojně využíváný Facebook.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Gruzie přistoupila k dohodám WTO a TRIPS v roce 2000. V roce 2004 parlament ratifikoval Římskou konvenci na ochranu práv umělců a výrobců nahrávek a Lisabonskou dohodu o označení původu. Gruzie je též smluvní stranou Dohody o copyrightu atd. Ochranu duševního vlastnictví v Gruzii zajišťuje šest zákonů včetně zákona o patentech, zákona o obchodních značkách, zákona o copyrightu a souvisejících právech. Nicméně v praxi je v Gruzii ochrana duševního vlastnictví implementována nedostatečně. Na tržnicích i v některých kamenných obchodech je k dostání velké množství velmi levných pirátských kopií počínaje DVD, CD, přes oblečení, elektroniku, software atd. Gruzie bohužel nemá vyvinutý systém kontroly, odpovědnost za dodržování závazků WTO nyní leží na ministerstvu hospodářství a udržitelného rozvoje, které nemá vybudované dostatečné kapacity. A koneckonců při stavu kupní síly není dodržování příslušných zákonů výhodné ani pro obchodníky, ani pro zákazníky.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek je ošetřeno zákonem o státních zakázkách, dle kterého jsou tendry převyšující 5000 GEL zveřejňovány na webu Státní agentury pro veřejné zakázky (www.procurement.gov.ge). Vzhledem k současnému nepraktickému nastavení zákona, podle něhož je rozhodujícím kritériem nejnižší cena, Parlament Gruzie v únoru 2023 schválil novelu zákona o státních zakázkách. Podle této novely budou kritéria pro určení nejlepšího návrhu stanovená zadavatelem založena na nejnižší ceně, nejlepším poměru ceny a kvality nebo ekonomické efektivitě. Kritéria pro výběr nejlepší nabídky by tak měla zajistit identifikaci ekonomicky nejvýhodnějšího řešení, což vždy neznamená nejnižší cenu. Hlavní ustanovení zákona vstoupí v platnost 1. ledna 2025, lhůty pro implementaci navazujících předpisů jsou stanoveny na roky 2027 a 2029. Certifikace odborníků na veřejné zakázky bude povinná od roku 2029.

Informace o vyhlašovaných tendrech zasílá ZÚ Tbilisi na MPO, MZV a CzechTrade. Tyto informace jsou poté uveřejněny na Businessinfo. Bližší informace o všech vyhlašovaných tendrech jsou k dispozici na webových stránkách gruzínského ministerstva hospodářství a udržitelného rozvoje, výše uvedené Státní agentury a jednotlivých ministerstev. Problémem je však často krátká doba na přípravu nabídky po vyhlášení tendru, což někdy vzbuzuje dojem, že tendr byl „připraven“ pro určitou firmu a je vyhlášen jen „pro forma“. Pro mnoho zahraničních firem je zásadní překážkou požadovaný překlad dokumentace do gruzínštiny.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební styk probíhá v zásadě stejně jako v Evropě. Vzhledem k náchylnosti Gruzie na globální a regionální otřesy dochází zvláště v době krizí k častému kolísání kurzu místní měny GEL (lari). Proto je dobré se proti těmto výkyvům zajistit, ať již standardními bankovními nástroji, anebo obchodováním přímo v zahraniční měně. To však nese určitá rizika, a to případnou platební neschopnost partnera při poklesu GEL anebo také snížení konkurenceschopnosti české produkce oproti jiným výrobkům např. z Turecka, Číny apod. Při jednání s malými a středními firmami je nutná důkladná prověrka platební schopnosti partnera nebo zajištění dodavatelského úvěru.

Zahraničním obchodním partnerům a investorům se při vstupu na gruzínský trh doporučuje předem do uzavíraných smluv uvést případného arbitra obchodních sporů, na kterém se obě strany shodnou. Soudní systém v Gruzii není zcela transparentní a nezávislý a řešení případných soudních sporů může trvat roky.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

V roce 2006 byla ze strany Gruzie jednostranně zrušena vízová povinnost pro členské země EU, resp. členské země Schengenského prostoru na všechny typy cestovních dokladů. Státním občanům těchto zemí je tímto umožněn vstup a pobyt na území Gruzie bez víza po dobu nepřesahující 365 dnů, a to jak při turistických cestách, tak i při cestách za výdělečným účelem.

Pro cesty do Gruzie se nevyžaduje žádné povinné očkování, ZÚ Tbilisi však doporučuje očkování proti žloutence, tuberkulóze a vzteklině. Gruzie je zemí bezpečnou, ale jako v každé jiné zemi je důležité dodržovat základní zásady bezpečnosti, tj. neukazovat zbytečně peníze, nechodit v noci do odlehlých částí měst atd. Zvýšené opatrnosti je nutné dbát při pobytu v odlehlých horských oblastech, jejich rozsáhlost a izolovanost je občas podceňována. Pro aktuální informace doporučujeme sledovat varování/doporučení zveřejněná na webových stránkách MZV ČR. ZÚ Tbilisi varuje před cestami do Abcházie a Jižní Osetie. Oblasti jsou kontrolovány separatistickými režimy. Gruzínské instituce zde nepůsobí a rovněž Velvyslanectví ČR nemůže v případě nouze poskytnout efektivní pomoc. Situace v obou oblastech je nepřehledná. Vysoká jsou bezpečnostní rizika v důsledku kriminálních aktivit. Překročení hraničních přechodů z Ruské federace do Abcházie a Jižní Osetie jsou z hlediska Gruzie považovány za nelegální a jsou klasifikovány jako porušení zákonů Gruzie. V případě použití těchto přechodů hrozí cestovateli deportace z Gruzie, v horším případě trest odnětí svobody.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pro české firmy mající zájem zaměstnávat v Gruzii své pracovníky z ČR (EU) nepředstavuje proces získání povolení žádnou velkou byrokratickou zátěž. Podrobné informace o získání pracovního povolení lze nalézt na stránkách Ministerstva hospodářství a udržitelného rozvoje www.economy.ge či na www.investingeorgia.org.

5.9 Veletrhy a akce

Hlavním pořadatelem veletrhů regionálního významu v Gruzii je ExpoGeorgia (<http://www.expogeorgia.ge>) na výstavišti Expo Georgia Exhibition Center v Tbilisi. Po přestávce způsobené pandemií je počet i rozsah veletrhů na tbiliském výstavišti značně omezený, většina veletrhů je určena pro místní firmy a prodejce. Pořadatelem veletrhů v přímořském městě Batumi je ExpoBatumi.

Na období červen 2023-květen 2024 jsou v Tbilisi plánovány tyto veletrhy:

- 1 02. - 04. 06. 2023 - Winexpo Georgia - Mezinárodní veletrh vín a lihovin
- 1 06. - 07. 10. 2023 - International Education Fair - Mezinárodní veletrh vysokoškolského a odborného studia, studia v zahraničí a služeb studentům
- 1 26. - 29. 10. 2023 - Tbilisi Art Fair
- 1 10. - 12. 11. 2023 - Tbilisi Book Days
- 1 17. - 19. 11. 2023 - Agro+Food+Drink+Tech Expo Georgia - Mezinárodní výstava pro agro, potraviny a nápoje a zařízení pro zpracování potravin
- 1 duben 2024 - Caucasus Build - Mezinárodní specializovaný veletrh pro stavebnictví, renovace, vybavení a design
- 1 květen 2024 - Tbilisi International Book Festival

Nejvýznamnějším veletrhem v přímořském letovisku Batumi je ve dnech 08. - 10. 09. 2023 Batumi Build 2023 - Mezinárodní veletrh stavebních materiálů, technologií a nemovitostí.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky/Embassy of the Czech Republic

Chavchavadze 37, block VI 0162 Tbilisi Georgia

Tel.: +995-32-291 67 40/41/42/43 spojovatel

Tel.: 00995-599-54-71-73 konzulární pohotovost

E-mail: tbilisi@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/tbilisi

Pracovní doba:

- 1 pondělí – čtvrtek 8:15–17:00
- 1 pátek 8:15–15:45

Konzulární hodiny:

- 1 úřední hodiny konzulárního úseku pro veřejnost: pondělí až pátek 9:00–12:00 a 13:00–14:00
- 1 příjem žádostí o krátkodobé vízum, tj. do 90 dnů: pondělí až pátek 09:00 –12:00
- 1 výdej víz: pondělí až pátek 13:00 –14:00 • příjem žádostí o dlouhodobá víza a pobyty (nutná emailová registrace přes visa_tbilisi@mzv.cz): pondělí až pátek 9:00–12:00
- 1 legalizační agenda: pondělí až pátek (na základě telefonické domluvy)

CzechTrade Gruzie a Arménie (v prostorách Velvyslanectví ČR v Tbilisi)

Chavchavadze 37, block VI 0162 Tbilisi Georgia

ředitel p. Štěpán Jílek

Mobil: +995 595 512 187

E-mail: stepan.jilek@czechtrade.cz

Web: www.czechtradeoffices.com/ge

Cesta z letiště

- 1 cca 30 minut, nejlepší je použít služeb taxi/Bolt (cena se pohybuje v rozmezí 40 – 50 GEL).

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 Nouzová linka (policie, první pomoc, hasiči): 112
- 1 MediClub Georgia (doporučená soukromá klinika), Tashkent st, Tbilisi, +995 322 251 991

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Zprávy, TV, rádio

www.civil.ge

www.eurasianet.org

www.rustavi2.com

www.imedinews.ge

www.rferl.org

www.messenger.com.ge

www.geotimes.ge

www.apsnypress.info (Státní informační agentura Abcházie)

www.interpressnews.ge/en/

www.bm.ge/en/

www.georgiatoday.ge/

www.agenda.ge

Státní instituce (webové stránky ministerstev uvádíme v části 1.1)

www.gov.ge

www.parliament.ge

www.president.gov.ge

www.adjara.gov.ge

Obchod, ekonomika, statistika, konzultace

www.geostat.ge

www.investingorgia.org/en/ (Georgia National Investment and Export Promotion Agency)

www.investmentguide.org

www.customs.gov.ge

www.gcci.ge (Hospodářská komora)

www.agbdc.com (America – Georgia Business Council)

www.amcham.ge (Americká obchodní komora v Gruzii)

www.doingbusiness.org

www.expogeorgia.ge (veletrhy)

www.tbsc.ge (Tbilisi Business Service Centre)

www.gogc.ge/en/ (Georgian Oil and Gas Corporation)

www.ey.com (Ernst&Young)

www.bp.com (BP Caspian)

www.eu4business.eu/georgia

<http://eugbc.net/> (EU-Georgia Business Council)

<http://www.eba.ge/en> (European Business Association)

www.gse.com.ge (Georgian State Electrosystem)

www.gnerc.org (Georgian National Electricity Regulatory Commission)

[www//gnta.ge/](http://www.gnta.ge/) (Georgian National Tourism Administration)

www.gncc.ge (Georgian National Communications Commission)

www.magticom.ge (mobilní operátor Magti)

www.geocell.ge (mobilní operátor Geocell)

www.gogc.ge/en/ (Georgian Oil & Gas Corporation)

www.enterprisegeorgia.gov.ge/en (Business support, export promotion and investment in Georgia supporting state organization)

www.fund.ge/ (State owned investment fund)

www.nbg.gov.ge (National Bank of Georgia)

Různé informace

www.top.ge

www.info-tbilisi.com

www.ebrd.com/georgia.html

<http://www.imf.org/en/Countries/ResRep/GEO>